

SUMMARY

On 5 October 1991, the author discovered a Lanceolated Warbler *Locustella lanceolata* in the avant-port of Zeebrugge. The bird stayed on reclaimed land with low, scattered tussocks of grass and his identification was quite easy. It was a first year bird. The main characteristics of the species are outlined (distinction between Lanceolated and Grasshopper Warbler *Locustella naevia*). The bird of Zeebrugge behaved also in a typical Lanceolated Warbler way. The bird remained only during one day but was observed by dozens of birdwatchers. It is the second record for Belgium.

LITERATUUR

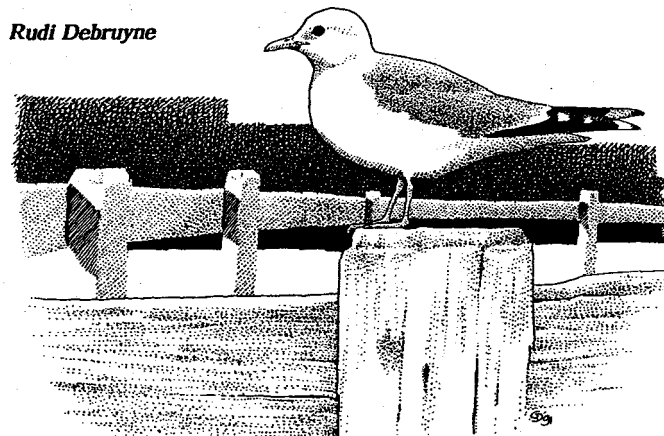
ALSTRÖM, Per. 1989. Bestämning av träsksångare *Locustella lanceolata*. Var Fagelvärld 48: 335 - 346.

HARRISON, C. 1982. An atlas of the Birds of the Western Palearctic. London.

Gunther Vergauwen, Fabriekstraat 86, 9120 Kallo

TOTAALTELLINGEN VAN MEEUWEN LANGS DE VLAAMSE KUST IN JUNI EN SEPTEMBER 1990

Koen Devos & Rudi Debruyne

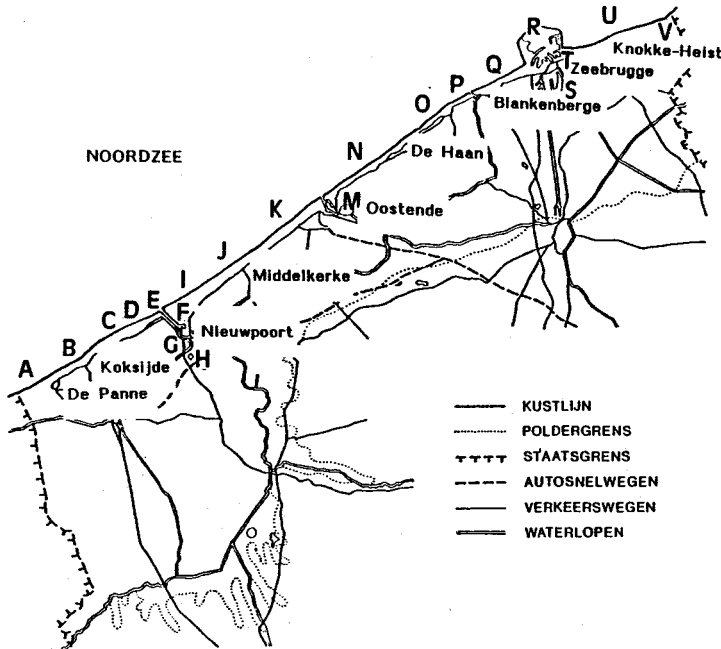

INLEIDING

De status van niet-broedende meeuwen aan onze Vlaamse kust is slecht gekend. Om deze reden startte de Vogelwerkgroep Vlaamse Kust met totaaltellingen van meeuwen. Een eerste telling vond plaats in december 1989 (Devos & Debruyne 1990). Om een idee te krijgen van het aantal meeuwen in de zomerperiode en doortrekperiode werden nieuwe tellingen georganiseerd in juni en september 1990.

MATERIAAL EN METHODE

De tellingen hadden plaats op 24.06.1990 en 23.09.1990. Er werd telkens geteld bij laag water en in de ochtenduren om de grote drukte van toeristen te vermijden. De telling gebeurde simultaan langs de volledige, 68 km lange Vlaamse kust. De ganse kuststrook werd onderverdeeld in verschillende trajecten (Figuur 1). De nummering van de trajecten stemt niet volledig overeen met deze in het vorige artikel (Devos & Debruyne 1990). De telling van 24.06 is onvolledig omdat een 3-tal trajecten niet geteld werden. Op 23.09 kon op één belangrijk traject slechts ruw en niet op soort geteld worden. Ondanks deze hiaten geven de soorttotalen een goede indicatie van de grootte-orde van het aantal pleisterende meeuwen aan onze kust. De polders werden niet geteld. Alleen pleisterende meeuwen op het strand, op zee, in havengebieden en enkele typische kustgebieden werden genoteerd. Er werd ook gepoogd om zoveel mogelijk de leeftijd van de meeuwen te bepalen. Wegens tijdsgebrek was dit echter soms moeilijk. De resultaten daarvan worden per soort besproken.

WESTKUST

- A. Franse grens - Canadezenplein De Panne
- B. Canadezenplein - Uurwerk Koksijde
- C. Uurwerk - Riool Oostduinkerke
- D. Riool - Oostduinkerke-bad
- E. Oostduinkerke-bad - Westerstaketsel Nieuwpoort
- F. Havengeul en IJzermonding Nieuwpoort
- G. Sluizen Nieuwpoort
- H. Spaarbekken Nieuwpoort
- I. Oosterstaketsel Nieuwpoort - St.Laureins Westende

MIDDENKUST

- J. Ronde Westende - Casino Middelkerke
- K. Casino - Monument Oostende
- L. Jachthaven en Spui Oostende
- M. Havengebied Oostende
- N. Oosterstaketsel Oostende - De Haan

OOSTKUST

- O. De Haan - Wenduine
- P. Wenduine - Blankenberge
- Q. Blankenberge - Zeebrugge
- R. Voorhaven Zeebrugge
- S. Achterhaven Zeebrugge
- T. Binnenhaven Zeebrugge
- U. Oostdam Zeebrugge - Nederlandse grens
- V. Zwin Knokke - Heist

Figuur 1. Overzicht van de Vlaamse kust met vermelding van de belangrijkste gemeenten en de teltrajecten.

Figure 1. Map of the Belgian coast with indication of the major municipalities and the counting sections.

WEERSOMSTANDIGHEDEN

Op 24 juni was het zonnig zonder neerslag en met weinig wind, een gevolg van een anticyclon boven de Azoren met een wig naar de Alpen. De telomstandigheden waren dus ideaal.

Van 19 tot 25 september zorgde een depressie boven zuid-Scandinavië voor polaire maritieme stromingen. De dagen voor de telling werden gekenmerkt door hevige wind en regen. Tijdens de telling van 23.09 was de wind sterk afgezwakt en kregen we perioden met zon, afgewisseld met hevige buien. Door de relatief korte duur van de buien werd het telwerk niet al te zeer gehinderd.

TELRESULTATEN EN DISCUSSIE

De aantallen per traject en per soort zijn weergegeven in Tabel 1 en 2. Voor de situering van de trajecten verwijzen we naar Figuur 1. Figuur 2 geeft de soortensamenstelling weer op beide tellingen.

Zwartkopmeeuw *Larus melanocephalus*

In juni werd er een onvolwassen ex. opgemerkt tussen Oostende en De Haan. Er verbleven tevens 4 adulte vogels in de Voorhaven. Deze kwamen er echter niet tot broeden.

Op de septembertelling waren er geen waarnemingen van deze soort.

Dwergmeeuw *Larus minutus*

Er werden in juni 6 onvolwassen ex. gezien op het traject Oostende-De Haan.

In september telde men 61 ex. waarvan 45 ex. in de Voorhaven en 7 ex. tussen Oostende en De Haan. Het ging bijna uitsluitend om adulte vogels.

Kokmeeuw *Larus ridibundus*

Tijdens de juni-telling werden in totaal 1561 ex. geteld. Rekening houdend met de niet getelde trajecten, pleisterden er in werkelijkheid wellicht ruim 2000 ex. Op dat ogenblik is het broedseizoen volop bezig. De grootste aantallen werden trouwens gezien in de buurt van de broedkolonies aan de oostkust. De vogels in de kolonies zelf (Voor- en Achterhaven Zeebrugge, Zwin Knokke-Heist) werden niet meegeteld.

Kokmeeuwen die aan de Midden- en Westkust werden gezien, betreffen waarschijnlijk grotendeels niet-broedende vogels. Dit werd bevestigd door leeftijdsbepalingen (Tabel 3) die aan de Middenkust een overwicht aan onvolwassen meeuwen (tweedejaars) lieten zien (slechts 10.2 % adult). Aan de Oostkust daarentegen werden hoofdzakelijk adulte vogels waargenomen (95.2 %), wat uiteraard in verband staat met de nabijheid van de broedkolonies.

	KOK	STO	KLM	ZIL	GPM	GRM	SPEC
WEST							
A	53	1	6	397	3	5	
B	24		6	45	11	9	
C	36		7	513		4	
D	17	2	14	425	4	18	
E	91	3	28	328	2	8	
F	103		24	77		52	
G	9						
H			2	2		1	
I	27		19	118	1	9	16
MIDDEN							
J	geen gegevens						
K	44	6	12	364	2	5	
L	19	1	1	11		4	
M	91	6	2	90		17	
N	105	45	55	275	9	86	
OOST							
O	33		17	88	2	3	6
P	104		13	296			2
Q	geen gegevens						
R	282		4	64		65	20
S	105		7	123	1		
T	geen gegevens						
U	418		3	314		6	
V	+		6	212			
TOTAAL							
	1561	64	226	3742	35	292	44

Tabel 1: Soortantallen per deeltraject bij een totaaltelling van meeuwen langs de Vlaamse kust op 24.06.1990.

Table 1: Species numbers of gulls along the Belgian coast on 24.06.1990.

KOK: Kokmeeuw *Larus ridibundus* GPM: Geelpootmeeuw *Larus cachinnans*
 STO: Stormmeeuw *Larus canus* GRM: Grote mantelmeeuw *Larus marinus*
 ZIL: Zilvermeeuw *Larus argentatus* SPEC: Meeuw species *Larus species*
 KLM: Kleine Mantelmeeuw *Larus fuscus*

	KOK	STO	KLM	ZIL	GPM	GRM	SPEC
WEST							
A	87	96	70	157	36	60	
B	225	83	91	501	66	50	
C	85	70	145	620	23	87	
D	10	16	117	950	38	103	
E	300	284	1486	5500	83	498	
F	225		9	72		19	
G	18			1		1	
H	6		4			5	
I	110	35	340	1470		45	5500
MIDDEN							
J	203	27	66	226	2	6	
K	631	27	2010	1385	10	259	
L	29			12		23	
M	42	1	4	55		52	
N	385	45	373	3138	9	212	51
OOST							
O	167	261	210	343		118	
P	238	3	209	611	1	19	
Q	480	202	255	2715	3	73	320
R	244	6	53	36		113	
S	55		26	10		5	
T	211	3	19	87	1	37	
U	319	7	227	1633	1	64	
V	22	6	3	22		6	
TOTAAL							
	3998	1136	5651	19272	269	1848	5891

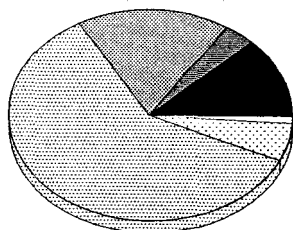
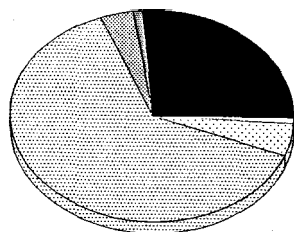
Tabel 2: Soortantallen per deeltraject bij een totaaltelling van meeuwen langs de Vlaamse kust op 23.09.1990.

Table 2: Species numbers of gulls along the Belgian coast, 23.09.1990.

KOK: Kokmeeuw *Larus ridibundus* GPM: Geelpootmeeuw *Larus cachinnans*
 STO: Stormmeeuw *Larus canus* GRM: Grote mantelmeeuw *Larus marinus*
 ZIL: Zilvermeeuw *Larus argentatus* SPEC: Meeuw species *Larus species*
 KLM: Kleine Mantelmeeuw *Larus fuscus*

Juni 1990

September 1990

■ KOK ■ STO ■ KLM ■ ZIL ■ GRM ■ AND

Figuur 2. Procentuele soortenverdeling van meeuwen op totaalstellingen langs de Vlaamse kust op 24.06.91 en 23.09.91

Figure 2. Proportion (%) of each species in the total number of gulls during counts along the Belgian coast on 24.06.91 and 23.09.91

Aan de Westkust werden geen leeftijden bepaald. Uit dit alles blijkt dat aan de kust (exclusief polders !) wellicht nauwelijks enkele honderden onvolwassen Kokmeeuwen overzomerden. Vogels in hun tweede kalenderjaar keren vaak terug naar de broedkolonie of de onmiddellijke omgeving ervan maar komen er wellicht slechts zelden tot broeden (Roggeman 1970). Andere blijven wellicht in de buurt van de winterkwartieren hangen.

De telling in september gaf een totaal van 3998 ex. Dit is merkkelijk lager dan de ruim 10.000 ex. in december 1989. De septembertelling betreft uiteraard slechts een momentopname tijdens de najaarstrekperiode. Het blijft ons dan ook onduidelijk hoe de aantallen variëren binnen de volledige trek- en overwinteringsperiode.

In Nederland stelde men vast dat de aantallen reeds in juli en augustus kunnen toenemen door trekkers uit Noordoost-Europa. Vanaf eind augustus bleken heel wat jonge vogels weg te trekken waardoor de aantallen in september opnieuw wat lager kunnen uitvallen. In oktober is er dan opnieuw een toename door de toevloed van noordelijke en oostelijke vogels (SOVON 1987). Dit patroon is mogelijk ook van toepassing voor de Vlaamse kust. Dit betekent tevens dat tijdens de najaarstrekperiode wellicht regelmatig hogere aantallen pleisterden dan uit de septembertelling blijkt. Vanaf oktober groeien de aantallen aan onze kust waarschijnlijk naar een winterpiek van meer dan 10.000 ex. (Devos & Debruyne 1990).

Leeftijdsoepalingen aan de Westkust en Middenkust gaven een resultaat van 97,2 % adulte (> 1) vogels (Tabel 3). Een vrij ruwe schatting aan de Oostkust gaf ook meer dan 90 % adulten. Waarschijnlijk was op dat moment de overgrote meerderheid van de onvolwassen vogels reeds weggetrokken naar zuidelijker overwinteringsgebieden. Het zou zeker interessant zijn om ook eens tellingen en leeftijdsbepalingen te houden in juli en augustus om na te gaan hoe de juvenielen zich verspreiden vanuit de broedkolonies en hoe lang ze aanwezig blijven aan de Vlaamse kust.

	Westkust		Middenkust		Oostkust		Totale kust	
	% ad.	n	% ad.	n	% ad.	n	% ad.	n
Juni	-	-	10.2	215	95.2	475	68.2	690
September	97.2	176	97.2	702	(> 90)	865	97.2	878

Tabel 3: Leeftijdsbepalingen van de Kokmeeuw *Larus ridibundus* aan de Vlaamse kust in juni en september 1990. (n = steekproefgrootte)

Table 3: Age counts of Black-headed Gull *Larus ridibundus* along the Belgian coast in June and September 1990. (n = size of the sample)

Westkust: Franse grens French border - Westende
Middenkust: Westende - De Haan
Oostkust: De Haan - Nederlandse grens Dutch border

Stormmeeuw *Larus canus*

Er werden amper 64 ex. geteld in juni waarvan 58 ex. aan de Middenkust. Het ging vrijwel uitsluitend om onvolwassen vogels (tweedejaars) (Tabel 4). Het was reeds gekend dat het aantal overzomerende Stormmeeuwen aan onze kust (en in de rest van Vlaanderen) zeer beperkt is. De soort is ook een zeer zeldzame broedvogel in Vlaanderen met jaarlijks 1 à 2 paartjes in het Zwin te Knokke-Heist.

Eind september bedroeg het totaal aantal getelde Stormmeeuwen 1136 ex. Net als bij de Kokmeeuw is het moeilijk om hier enige conclusies uit te trekken. Tijdens de trekperiode kunnen de aantallen wellicht sterk schommelen. Een (kortstondige) doortrekkie kan gemakkelijk gemist worden. De grootste aantallen worden pas in december en januari waargenomen, waarschijnlijk door de aankomst van vogels uit noordelijker gebieden. In december 1989 werden aan de Vlaamse kust bijna 3000 ex. geteld (Devos & Debruyne 1990). Opvallend was het zeer beperkt aantal onvolwassen Stormmeeuwen (Tabel 4). Het komt ons voor dat er in het binnenland (polders) veel meer juveniele vogels voorkomen. Exacte kwantitatieve gegevens daarover hebben we echter niet.

	Westkust		Middenkust		Oostkust		Totale kust	
	% ad.	n	% ad.	n	% ad.	n	% ad.	n
Juni	0	6	11.5	52	-	-	10.3	58
September	94.8	172	96.4	28	(95)	250	95.0	200

Tabel 4: Leeftijdsoepalingen van de Stormmeeuw *Larus canus* aan de Vlaamse kust in juni en september 1990. (n = steekproefgrootte)

Table 4: Age counts of Common Gull *Larus canus* along the Belgian coast in June and September 1990. (n = size of the sample)

Kleine Mantelmeeuw *Larus fuscus*

Op de juni-telling telde men 226 ex. Het ging vooral om onvolwassen vogels (74 %). Aan de Oostkust verbleven relatief gezien iets meer adulten. In het Zwin te Knokke-Heist kwamen trouwens 3 paar tot broeden. Veel Kleine Mantelmeeuwen overzomerden er dus blijkbaar niet aan de Vlaamse kust. Het gros van de onvolwassen dieren blijft wellicht zuidelijker, nabij de overwinteringsgebieden.

In september werd een totaal van 5651 ex. bekomen. Rekening houdend met het aantal ongedetermineerde meeuwen, mogen we aannemen dat in werkelijkheid ca. 6000 ex. pleisterden voor de Vlaamse kust. De september telling viel duidelijk binnen de trekperiode van de soort. Het is wel best mogelijk dat de aantallen sterk variëren op korte termijn. Het is immers een gekend gegeven dat in september, bij goed trekweer, enkele honderden Kleine Mantelmeeuwen per uur de kust kunnen voorbijtrekken.

Zilvermeeuw *Larus argentatus*

Er werden in juni 3742 Zilvermeeuwen geteld. Gezien de onvolledigheid van de tellingen mogen we aannemen dat er zeker 4000 à 5000 ex. aan onze kust verbleven. De soort was vrij goed verspreid over de ganse kustlijn met toch een overwicht van de Westkust (Tabel 1).

Het ging hier hoofdzakelijk om onvolwassen vogels die overzomerden. Over de totale kust bedroeg het aantal 2° en 3° jaars samen bijna 85 % (Tabel 5). Vooral aan de West- en Middenkust was het aantal adulte vogels (minstens 3° kalenderjaar) zeer klein: resp. 2.6 en 0.8 %. Zoals bij de meeste andere soorten was het aandeel adulten aan de Oostkust merkkelijk hoger: 34.3 %. Aan het Zwin en het strand te Knokke liep dit zelfs op tot ruim 70 %.

Op 23.09.1990 werden niet minder dan 19.272 ex. geteld. Dit is bijna het dubbele van de decembertelling in 1989. We kunnen dit hoge aantal moeilijk aan echte doortrek wijten. Zilvermeeuwen worden immers omschreven als typische zwerfvogels. Men heeft vastgesteld dat zowel adulte als juveniele vogels zich zelden meer dan 100 km van de broedplaats verwijderen (Goldbach & Hansen 1979). Wel kunnen soms vrij grote verplaatsingen gebeuren onder invloed van weersomstandigheden (storm) en voedseltekort. Deze

fenomenen doen zich ongetwijfeld ook voor aan onze kust maar we weten nog te weinig over het voorkomen van de soort om hierin een bepaald inzicht te krijgen. In Nederland blijken de aantallen tussen augustus en oktober slechts heel langzaam toe te nemen tot het winterniveau. De belangrijkste toevoer van vogels uit het noorden zou er pas in november optreden (SOVON 1987). In Zeeuws-Vlaanderen daarentegen wordt een piek genoteerd in oktober en neemt het aantal af in de loop van de winter (Buisse & Tombeur 1988).

De grote meerderheid (66.2 %) betrof volwassen of bijna volwassen vogels (> III). Het aantal eerstejaars bedroeg over de totale kust 23.8 %. Volgens Vandenbulcke (1989) blijven de eerstejaarsvogels hier het langst en trekken ze pas op het einde van de trekperiode (oktober-november) naar het zuiden.

	% II	% III	% > III	n
Westkust	53.0	44.4	2.6	624
Middenkust	99.2		0.8	738
Oostkust	65.7		34.3	987
Zwin & Knokke	8.2	20.0	71.9	416
Totale kust	84.6		15.4	2349

Tabel 5: Leeftijdsoepalingen van de Zilvermeeuw *Larus argentatus* aan de Vlaamse kust in juni 1990 (n = steekproefgrootte)

Table 5: Age counts of Herring Gull *Larus argentatus* along the Belgian coast in June 1990 (n = sample size)

	% I	% II	% III	% > III	n
Westkust	15.4	10.4	74.2		636
Middenkust	28.6	71.4			1407
Oostkust	25.4	9.9	8.3	56.5	3503
Totale kust	23.8	9.9	66.2		4142

Tabel 6: Leeftijdsoepalingen van de Zilvermeeuw *Larus argentatus* aan de Vlaamse kust in september 1990. (n = steekproefgrootte)

Table 6: Age counts of Herring Gull *Larus argentatus* along the Belgian coast in September 1990. (n = sample size)

Geelpootmeeuw *Larus cachinnans*

Op de juni-telling werden nog geen grote aantallen genoteerd: in totaal 35 ex. Traditioneel verbleven de meeste vogels aan de Westkust (20 ex.) terwijl de Oostkust heel laag scoorde (3 ex.).

In september werden over de hele kust 269 ex. geteld waarvan 246 ex. tussen Nieuwpoort en De Panne.

Beide tellingen vielen vermoedelijk net buiten de beste periode voor de Geelpootmeeuw. Juni is nog te vroeg en over het algemeen heeft een aanzienlijke afname plaats vanaf de laatste decade van september (Bulteel 1983). Op de twee tellingen werden vooral adulte vogels gemeld. Dit overwicht van volwassen vogels is zeker reëel, maar er blijven ongetwijfeld een aantal juveniele ex. onopgemerkt door hun gelijkenis met andere soorten.

Grote Mantelmeeuw *Larus marinus*

Er blijken behoorlijk wat Grote Mantelmeeuwen te overzomeren aan de Vlaamse kust: 292 ex. op de juni-telling. Rekening houdend met niet getelde trajecten pleisterden er in werkelijkheid wellicht 300 à 350 ex. Het ging hier in hoofdzaak om onvolwassen vogels (Tabel 6).

De septembertelling gaf een totaal van 1848 ex. Wanneer we met de hiaten rekening houden, komen we wellicht aan een totaal van ruim 2000 ex. In december 1989 werden in totaal 1437 ex. geteld. De najaarstrek vangt reeds aan half augustus en kan doorlopen tot in december (SOVON 1987, Buise & Tombeur 1988, Meininger 1984). In Nederland stelde men nauwelijks gerichte doortrek vast. Hoewel er bepaalde dagen zeer veel Grote Mantelmeeuwen over zee kunnen trekken (ook aan onze kust) kunnen er vrijwel geen duidelijke, weerkerende doortrekpieken vastgesteld worden. Het is dan ook moeilijk te zeggen of de 1848 ex. op de septembertelling eerder een doortrekpiek betekenen, of daarentegen al een beeld geven van de overwinterende populatie.

	Juni			September		
	% onv.	% ad.	% n	% I - III	% > III	% n
Westkust	93.8	6.2	32	9.4	90.6	139
Middenkust	97.2	2.8	107	20.4	79.6	334
Oostkust	71.6	28.4	74	21.5	78.5	512
Totaal	87.8	12.2	213	19.4	80.6	985

Tabel 7 : Leeftijdsoepalingen van de Grote Mantelmeeuw *Larus marinus* aan de Vlaamse kust in juni en september 1991 (n = steekproefgrootte)

Table 7 : Age counts of Great Black-backed Gull *Larus marinus* along the Belgian coast in June and September 1991 (n = sample size)

We ontvingen slechts een beperkt aantal bruikbare leeftijdsbepalingen. Er werd meestal slechts een onderscheid gemaakt tussen onvolwassen en adult. Als onvolwassen hebben we 1ste tot 3de kalenderjaar beschouwd. Het percentage adult zoals weergegeven in Tabel 6 betreft dus > III kalenderjaar.

Drieteenmeeuw *Rissa tridactyla*

In totaal werden in juni 4 ex. gezien (waarvan 1 ad.). Ook in september pleisterden er 4 Drieteenmeeuwen. De meeste waarnemingen gebeurden telkens aan de Midden- en Oostkust.

BESLUIT

De status van meeuwen aan de Vlaamse kust (en de rest van Vlaanderen) is niet bijzonder goed gekend. Reeds bij de vorige meeuwentelling in december 1989 bleek dat die status (VLAVICO 1989) wellicht voor meerdere soorten diende aangepast te worden. Dit wordt nogmaals bevestigd door de resultaten in dit artikel. De aantallen blijken steeds te laag geschat te zijn. Volgende aanpassingen zijn nodig:

		VLAVICO (1989)	Dit artikel
Kleine mantelmeeuw	zomer	klein aantal	vrij klein aantal
Zilvermeeuw	zomer	vrij klein aantal	vrij groot aantal
	najaarstrek	vrij groot aantal	groot aantal
Grote Mantelmeeuw	zomer	zeer klein aantal	vrij klein aantal
	najaarstrek	vrij klein aantal	vrij groot aantal

We moeten evenwel oppassen met het veralgemenen van de resultaten van de tellingen. De uitgevoerde teltaellingen betreffen slechts korte momentopnames in een gans jaar en roepen vaak meer vragen op dan ze beantwoorden. Meer onderzoek in de toekomst is zeker gewenst.

DANKWOORD

De meeuwentellingen kunnen slechts plaatsvinden dankzij de medewerking van vele mensen. We willen dan ook zeker niet nalaten om alle tellers van harte te bedanken: D. Bonte, P. Sys, S. Allein, G. Jonckheere, T. Goethals, P. Lingier, L. Boudolf, B. Opstaele, P. Opstaele, L. Maertens, J. Vanpraet, G. De Putter, G. Orbie, F. De Scheemaeker, F. Willemyns, R. Vannieuwenhuize, R. De Jaegher, J. Van Gompel, P. Lust, M. Dumoulin, W. Dias, F. De Ruwe.

SAMENVATTING

In 1989 startte de Vogelwerkgroep Vlaamse Kust met totaaltellingen van meeuwen langs de kust. Deze bijdrage bespreekt de resultaten van tellingen op 24.06 en 23.09.90. Alleen meeuwen op het strand, op zee, in havengebieden en enkele typische kustgebieden werden geteld. De polders vielen buiten de telling. Figuur 1 geeft een overzicht van de verschillende teltrajecten. De getelde trajecten per soort en per traject zijn weergegeven in tabel 1 en 2. Voor elke soort wordt uitvoerig ingegaan op de leeftijdsverhoudingen op beide tellingen (tabel 3, 4, 5, 6 en 7). Uit de eindresultaten blijkt dat de Vlaamse status (wat betreft zomerperiode en najaarstrek) voor 3 soorten dient te worden herzien. De aantallen van Kleine Mantelmeeuw, Zilvermeeuw en Grote Mantelmeeuw werden in het verleden onderschat.

SUMMARY

Counts of gulls along the Belgium coast were started in 1989. This paper summarises the results of counts on 24.06.90 and 23.09.90. Only gulls resting on the beach, on sea, in harbour areas and some typical coastal areas have been counted. The polders have been excluded. Figure 1 shows the different counting sections. The numbers for each species and for each section are given in Table 1 and 2. Much attention is also paid to age counts of the different species (Table 3, 4, 5, 6 and 7). The final results presented in this paper give reason to a revision of the status in Flanders of 3 species. Numbers of Lesser Black-backed Gull, Herring Gull and Great Black-backed Gull have been underestimated in the past.

RESUME

En 1989 le "Vogelwerkgroep Vlaamse Kust" a commencé des recensements globaux de mouettes le long de la côte flamande. Dans cet article-ci il s'agit de recensements, exécutés le 24.06.90 et le 23.09.90. On a seulement noté les mouettes sur la plage, sur la mer, dans les ports et dans quelques sites côtiers typiques. Les polders n'ont pas été recensés. Les nombres comptés par espèce et par trajet sont montrés dans les tableaux 1 et 2. De ces résultats on peut déduire que le status flamand pour trois espèces doit être revu (en ce qui concerne la période d'été et la migration en automne). On peut dire que les nombres de Goéland brun, Goéland argenté, et le Goéland marin ont été sous-estimés dans le passé.

LITERATUUR

- BUISE M. & F. TOMBEUR, 1988. Vogels tussen Zwin en Saeftinghe. De avifauna van Zeeuws-Vlaanderen. Middelburg, Stichting Natuur en Recreatie-informatie.
- BULTEEL G., 1983. Geelpootmeeuwen *Larus cachinnans michahellis* in Vlaanderen. Wielewaal 49: 165-181.
- GOLDBACH R. & K. HANSEN, 1980. De Zilvermeeuw. Kosmos Vogelmonografieën. Kosmos, Amsterdam.
- MEININGER P., H. BAPTIST en G. SLOB, 1984. Vogelstellingen in het Deltagebied in 1975/76 - 1979/80. Rijkswaterstaat & Staatsbosbeheer.
- ROGGMAN W., 1970. The migration of *Larus ridibundus* ringed as a chick in the North of Belgium. De Giervalk 60: 301 - 321.
- SOVON, 1987. Atlas van de Nederlandse Vogels. Arnhem.
- VANDEBULCKE P., 1989. Zilvermeeuw *Larus argentatus* in: Vogels in Vlaanderen. Voorkomen & verspreiding, p. 216 - 217. IMP, Bornem.
- VLAIVIVO, 1989. Vogels in Vlaanderen. Voorkomen en verspreiding. I.M.P., Bornem.

Koen Devos, Laboratorium voor Ecologie der Dieren, Zoögeografie
en Natuurbehoud, R.U.G., K.L. Ledeganckstraat 35, 9000 Gent
Rudi Debruyne, Het Bedelf 32, 8600 Diksmuide